
Ierosināta trešā lieta par normām, kas noteica kompensāciju, ko enerģijas lietotājs maksā dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma gadījumā

Satversmes tiesas 2. kolēģija 2019. gada 16. decembrī ierosināja lietu “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam, Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam), kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)”.

Apstrīdētās normas

Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam):

“Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048) 56. punkts:

“Ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlieto to dabasgāzi, kā arī kompensāciju.”

Noteikumu Nr. 1048 58. punkts:

“Sistēmas operators šo noteikumu 56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlieto tās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkārtšā apmērā.”

Noteikumu Nr. 1048 87. punkts:

“Sistēmas operators aprēķina šo noteikumu 56.punktā minētā pārkāpuma rezultātā izlieto tās dabasgāzes daudzumu māj saimniecības lietotājam saskaņā ar sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajām dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām.”

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pants: “Likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros.”

Satversmes 105. pants: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa (citēta iepriekš)

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Rīgas apgabaltiesas pieteikuma. Tās tiesvedībā ir civillieta, kurā celta prasība par parāda piedziņu, pamatojoties uz apstrīdētajām normām. No

pieteikuma izriet, ka šīs normas Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošajā lietā ir piemērojamas.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajā daļā ietvertais pilnvarojums neesot noteikts pietiekami skaidri. Turklāt pienākums veikt samaksu par dabasgāzi atbilstoši energoapgādes komersanta aprēķinam samazinot enerģijas lietotāja īpašumu, tādēļ tiekot aizskartas Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošajā lietā iesaistītās atbildētājas tiesības uz īpašumu. Šā pamattiesību ierobežojuma leģitīmie mērķi esot sasniedzami ar samērīgākiem līdzekļiem.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Ministru kabinetu līdz **2020. gada 17. februārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Satversmes tiesa atzina, ka nav nepieciešams uzaicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu, jo 2019. gada 14. jūnijā ir ierosināta lieta Nr. 2019-10-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam, kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam”, bet 2019. gada 24. septembrī – lieta Nr. 2019-19-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” un Saeima jau ir iesniegusi Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2020. gada 18. maijs**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas priekšsēdētājas palīdze

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv

67830749, 26200580